

Spectrum maakt deel uit van Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv  
Amstelplein 34  
1096 BC Amsterdam

© 2026 Jona van Loenen  
© 2026 Uitgeverij Unieboek | Het Spectrum bv, Amsterdam

Eerste druk 2026

Omslagontwerp: Loudmouth  
Auteursfoto: Jildiz Kaptein  
Opmaak: Elgraphic

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

ISBN 978 90 00 40572 5  
ISBN 978 90 00 40573 2 (e-book)  
ISBN 978 90 00 40662 3 (luisterboek)

NUR 740

spectrumboeken.nl  
jonavanloenen.substack.com

## **Ba·by·boo·mer·bil·joe·nen** *(de; v; meervoud)*

*Het geld van de babyboomers dat de komende decennia wordt nagelaten. Het is de grootste vermogensoverdracht en erfenis die Nederland ooit heeft gezien.*

Jona van Loenen, september 2026

# INHOUD

|    |                                                                              |    |
|----|------------------------------------------------------------------------------|----|
|    | Proloog: Harry de Huurder en Kees de Koper                                   | 11 |
| 1. | Het échte probleem van deze tijd                                             | 15 |
| 2. | Hoe we onze samenleving met enorm veel ambitie<br>kapot hebben gemaakt       | 19 |
|    | Hoe de meritocratie zélf erfelijk werd                                       | 23 |
| 3. | Wat is een erfocratie?                                                       | 27 |
|    | Het internationale miljardenbal                                              | 30 |
| 4. | De hoofden die ver boven het maaiveld uitsteken:<br>Nederland als erfocratie | 33 |
|    | De illusie van Nederland als een aangeharkt en gelijk<br>land                | 35 |
|    | De babyboomerbiljoenen                                                       | 37 |
|    | De bank van pap en mam                                                       | 44 |

|    |                                                                                                           |     |     |                                                                                     |     |
|----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|-------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 5. | <b>Waarom hebben we dit niet gezien?</b>                                                                  | 49  | 9.  | <b>Het gymnasium of de gladiolen: hoe onderwijs de grote ongelijkmaker werd</b>     | 135 |
|    | Hoe de wieg in beton gegoten is                                                                           | 52  |     | Hoe studeren de roltrap naar helemaal nergens werd                                  | 138 |
|    | Wanneer privileges niet als privileges worden gezien                                                      | 55  |     | Het a-sociale leenstelsel: hoe een rijke toekomst moest worden afgekocht            | 141 |
| 6. | <b>Waarom is dit een probleem?</b>                                                                        | 57  |     | Hoe het ouderschap een kostbare start-up werd                                       | 145 |
| 7. | <b>Wakker liggen of slapend rijk worden: hoe de woningmarkt onze samenleving in tweeën splijt</b>         | 63  |     | Wind mee gaat wennen, terwijl je tegenwind altijd voelt                             | 153 |
|    | Onbetaalbare woningen? Dat komt dus niet door het woningtekort                                            | 71  | 10. | <b>Let op! Geld verdienen kost geld</b>                                             | 157 |
|    | Hoe de Nederlandse overheid landverraad pleegt                                                            | 77  |     | Het middeninkomensmoeras en de passiviteitspremie: hoe ons vangnet ons verstikt     | 162 |
|    | Het cadeau voor kinderen van de rijken: de jubelton                                                       | 82  |     | Hoe Nederland een land van rijke luiards geworden is                                | 168 |
|    | De laatste fiscale cadeautjes: de startersvrijstelling en de familiehypotheek                             | 86  | 11. | <b>Een eerlijker, productiever én rijker Nederland</b>                              | 171 |
|    | Hoe de sociale huur werd gesloopt                                                                         | 90  |     | Oplossing #1 – Stop slapend rijk worden: belast de winst op een huis met 50 procent | 174 |
|    | Betaalbaar wonen? Dat willen we helemaal niet                                                             | 92  |     | Oplossing #2 – Betaal minder belasting met elk uur dat je extra werkt               | 182 |
|    | Het einde? Dit is pas het begin                                                                           | 95  |     | Oplossing #3 – Schaf de erfbelasting af en voer de ‘chill-bill’ in                  | 185 |
| 8. | <b>De arbeider en ondernemer zweten, de bezitters eten: hoe ons belastingstelsel ons lui en arm maakt</b> | 99  |     | Oplossing #4 – Maak van Nederland een Helsinki aan de Maas                          | 190 |
|    | De echte Gouden Eeuw van Nederland                                                                        | 101 |     | Oplossing #5 – Lanceer een Nationaal Ondernemersfonds                               | 196 |
|    | De sterkste schouders dragen de lichtste lasten: welkom in Nederland                                      | 103 |     | <b>Epiloog: Een kwestie van leven of dood</b>                                       | 203 |
|    | Don’t hate the player, hate the game                                                                      | 107 |     | <b>Dankwoord</b>                                                                    | 211 |
|    | De meest (on)rechtvaardige belasting die er is                                                            | 112 |     | <b>Appendix</b>                                                                     | 213 |
|    | Hoe wij ondernemerskinderen gratis geld geven: de Bedrijfsopvolgingsfaciliteit (BOF)                      | 127 |     | <b>Literatuurlijst</b>                                                              | 215 |

# Proloog

## **HARRY DE HUURDER EN KEES DE KOPER**

Op precies hetzelfde moment worden in twee verschillende gezinnen twee kinderen geboren. De een heet Kees, de ander Harry. Er is iets heel bijzonders aan de hand met deze twee kinderen. Ze zijn identiek, en hebben exact dezelfde sociale talenten, eigenschappen en vaardigheden. Dit komt doordat wij een nieuwe technologie hebben uitgevonden: Kees en Harry zijn namelijk klonen van elkaar. Als klonen leven Kees en Harry exact hetzelfde leven. Ze halen dezelfde cijfers op de basisschool en middelbare school, gaan hetzelfde studeren en ronden hun studie in dezelfde tijd en met dezelfde cijfers af.

Kees en Harry krijgen vervolgens dezelfde baan waar ze beiden 45.000 euro per jaar mee verdienen. Wanneer ze dertig jaar zijn, maken ze gelijktijdig promotie. Ze gaan allebei 50.000 euro verdienen, en besluiten dat het tijd wordt om een huis te kopen. Alleen dan stuiten ze op een probleem.

Woningen zijn namelijk zo duur geworden dat ze, op basis van hun inkomen, dat huis onmogelijk kunnen betalen. Die avond gaan ze allebei naar hun ouders om het vervelende nieuws te vertellen. Hun levens waren tot dusver exact hetzelfde, maar daar komt nu plotseling verandering in.

De ouders van Kees wonen in een huis dat ze veertig jaar geleden hebben gekocht. Los van het feit dat de hypotheek is afbetaald, is de waarde van deze woning met 300.000 euro gestegen. Zij kunnen bij de bank makkelijk een regeling treffen om deze overwaarde op te nemen, om dat geld aan Kees te schenken. Dankzij deze schenking kan Kees dat eigen huis wél betalen. Een paar maanden later krijgt hij dan ook de sleutel: hij heeft zojuist een eigen huis gekocht.

Harry zit ondertussen echter enorm te balen. Waar Kees opgroeide in een gezin met een koophuis, kwam Harry namelijk terecht bij ouders die huurden. Zij hebben geen vermogen opgebouwd of een huis dat in waarde is gestegen. Harry kan van zijn ouders dus geen geld krijgen. En dat betekent dat hij géén eigen huis kan kopen, ook al is het dus zo dat hij en Kees exact hetzelfde zijn. Na dertig jaar hetzelfde leven te hebben geleid, scheiden hun wegen. Kees wordt Kees de Koper, Harry wordt Harry de Huurder. En dat is het moment dat alles, maar dan ook echt alles, anders wordt.

Door zijn eigen huis kan Kees vermogen opbouwen. Hij heeft het gekocht voor 350.000 euro. Dat huis zal elk jaar gemiddeld zo'n 5 procent in waarde stijgen, en zo is die woning na dertig jaar meer dan 1,5 miljoen euro waard. In die periode zal Kees zijn hypotheek volledig aflossen, en dankzij de hypotheekrenteaftrek hoeft er bovendien ook nog

eens veel minder inkomstenbelasting te worden betaald. De situatie bij Harry is totaal anders. In plaats van een hypotheek, moet hij iedere maand de huur betalen. Omdat het huis niet van hem is, profiteert Harry niet van de waardestijging van de woning. Waar de hypotheeklasten van Kees gelijk blijven, ziet Harry de huur elk jaar met de inflatie mee stijgen. En waar Kees de hypotheekrente van zijn belasting kan aftrekken, moet door Harry gewoon de volle mep worden betaald. Alsof dat allemaal nog niet erg genoeg is, stijgen de huizenprijzen ondertussen veel sneller dan zijn inkomen. Dus in plaats van dichterbij te komen, raakt dat eigen koophuis voor Harry juist steeds verder uit beeld.

Dan gebeurt er iets vreselijks: zowel de ouders van Kees als van Harry komen op exact hetzelfde moment te overlijden. Even lijkt het erop dat ze hierdoor dichterbij elkaar komen, maar in werkelijkheid worden de verschillen alleen maar groter gemaakt. Waarom? Nou, de ouders van Harry waren huurders. Hij kan wat spullen en spaargeld overnemen, maar meer is er niet. Kees kan daarentegen het huis dat hij van zijn ouders erft verkopen, dat ondertussen 700.000 euro waard is geworden, waardoor er ineens een immens bedrag op zijn rekening staat.

Nu is het zo dat Kees en Harry in de tussentijd beiden een kind hebben gekregen, die nu allebei gaan studeren. Met dit geld van de erfenis koopt Kees een huis waar zijn dochter in kan wonen. En de twee kamers die leeg staan kan hij verhuren, waarmee er elke maand zo'n 1500 euro aan huur binnenstroomt. De dochter van Harry heeft dit natuurlijk niet, en moet dus een kamer huren. Waar vindt ze

die? Je voelt het al aankomen: in het tweede huis van Kees.

De willekeurige ongelijkheid van de plek waar je geboren bent wordt hiermee doorgegeven aan de volgende generatie. Waar de dochter van Harry elke maand 750 euro aan huur overmaakt en een studieschuld opbouwt, kan de dochter van Kees gratis wonen. Harry's dochter moet huren wanneer ze is afgestudeerd, terwijl de dochter van Kees, met ondersteuning van haar vader, makkelijk zelf een huis kan kopen. En wat begon als het minieme verschil dat Kees in een koophuis en Harry in een huurhuis werd geboren, resulteert slechts één generatie later al in een enorme vermogenskloof. Deze kloof zal, in plaats van te versmallen, alleen maar groter worden. Wanneer Kees komt te overlijden zal zijn dochter, die zelf al huiseigenaar is, namelijk twee woningen erven. En zo eindigt het kind van Kees met drie huizen, terwijl het kind van Harry überhaupt geen eigen woning of vermogen heeft opgebouwd.

Het bizarre van dit verhaal is dat dit enorme verschil in rijkdom dus helemaal niets te maken heeft met intelligentie, inzet, talent of prestaties. Nogmaals: Kees en Harry waren klonen. Ze waren letterlijk identiek. Het enige verschil was wie hun ouders waren, en de plek waar ze werden 'geboren'. Het was een ontzettend klein verschil in de startpositie, dat uiteindelijk allesbepalend zou zijn.

Alleen nu komt het: denk je dat dit slechts een hypothetisch verhaal is? Een sprookje dat door mij verzonnen is om iets te illustreren? Dan moet ik je teleurstellen. Dit is namelijk niet het sprookje van Harry de Huurder en Kees de Kooper, maar de situatie waarin wij leven. Dit is de keiharde werkelijkheid.

# 1

## HET ÉCHTE PROBLEEM VAN DEZE TIJD

'Wat is er toch in hemelsnaam aan de hand met ons land?' De afgelopen jaren zijn er op deze vraag talloze antwoorden gegeven. Er werd gesproken over het beleid van centrale banken, de opkomst van China, tegenvallende economische groei, de impact van de coronapandemie, de opkomst van het populisme en social media. Er is alleen één ding dat iedereen lijkt te zijn vergeten, en dat is dat de erfenis het *echte* verhaal is van de 21<sup>e</sup> eeuw. Natuurlijk, erfennissen hebben altijd al bestaan, en het vermogen van hun ouders heeft mensen altijd voordelen gegeven. Wat nu echter fundamenteel anders is, is dat jonge mensen voor de start en ontwikkeling van hun leven afhankelijk zijn van dat kapitaal. Het is hoog tijd dat we dit onder ogen komen en erkennen. We leven in een samenleving waar, in plaats van wat je kan en wat je doet, de plek waar je geboren bent bepalend is geworden. Waar we dit diep vanbinnen wel